

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
**INDYWIDUALIZACJA WYZNACZANIA LIMITU KONCENTRACJI
EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH WOBEC KLIENTA LUB GRUPY
POWIĄZANYCH KLIENTÓW W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH**

Przemysław Józwiak

Celem głównym pracy było opracowanie modelu zindywidualizowanego wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w bankach spółdzielczych tworzących Spółdzielczy System Ochrony SGB. Obiekty badawcze stanowiły 184 (według stanu na dzień 31.12.2021 r.) działające w Polsce banki spółdzielcze, które przystąpiły do umowy Systemu Ochrony SGB. W ramach zrealizowanych badań dokonano analizy literatury i opracowań z zakresu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem bankowym, wskazując przy tym na zmienność – rozpatrywaną na gruncie teorii ryzyka i niepewności – w zakresie utożsamiania działalności bankowej z kategorią ryzyka.

Badania empiryczne koncentrowały się na dwóch głównych aspektach. W pierwszej kolejności zidentyfikowano (z wykorzystaniem metody delfickiej i kwestionariusza ankiety jako narzędzia badawczego) apetyt na ryzyko w zakresie koncentracji kredytowej oraz czynniki, które według respondentów – prezesów zarządów obiektów badawczych (sprawujących nadzór nad zarządzaniem istotnymi rodzajami ryzyka) są lub winny być brane pod uwagę w procesie ustalania maksymalnego poziomu limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów. Dążono nadto do rozpoznania stanowiska w zakresie zasadności wdrożenia indywidualnego, uwzględniającego czynniki ryzyka i cechy właściwe poszczególnym podmiotom, podejścia do wyznaczaniu przedmiotowego limitu. Po drugie, na potrzeby opracowania autorskiego modelu wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów określono, które ze wskazanych czynników (zmiennych) uznać należy za statystycznie istotne z punktu widzenia limitowania wartości ekspozycji.

W wyniku zrealizowanego badania stwierdzono, iż według respondentów przyjmowanie przez bank w toku prowadzonej działalności ekspozycji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, której wartość jest równa 25% wartości uznanego kapitału banku – wartość maksymalna, wynikająca z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE 27.06.2013, L 176/1), może powodować ryzyko niedopuszczalnego

– zagrażającego wypłacalności instytucji – poziomu strat. Ponadto potwierdzono zasadność wyznaczania limitu koncentracji kredytowej w sposób zindywidualizowany, tj. z uwzględnieniem uwarunkowań (cech) działalności poszczególnych banków. Efektem zrealizowanych badań jest model – opracowany przy wykorzystaniu jednej z metod modelowania ekonometrycznego, tj. metody regresji krokowej postępującej – wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w bankach spółdzielczych tworzących Spółdzielczy System Ochrony SGB. Jako zmienną objaśnianą (na potrzeby parametryzacji modelu) przyjęto wynik finansowy netto – uzasadniając tenże wybór największą liczbą wskazań w toku badania eksperckiego. Wśród czynników ostatecznie determinujących wartość limitu koncentracji kredytowej znalazły się natomiast następujące zmienne (objaśniające): fundusze własne, wskaźnik należności zagrożonych, udział należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w sumie aktywów, wskaźnik C/I oraz suma aktywów.

Dysertacja składa się z sześciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiono założenia metodyczne pracy. W rozdziale drugim, w wyniku wspomnianego już przeglądu piśmiennictwa, zidentyfikowano istnienie luki poznawczej w zakresie wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów z uwzględnieniem cech właściwych poszczególnym bankom spółdzielczym oraz zidentyfikowanych w toku ich działalności czynników ryzyka. Rozdział trzeci poświęcono roli informacji zarządczej w procesie ograniczania ryzyka koncentracji kredytowej. W ramach rozdziału czwartego dokonano charakterystyki spółdzielczego sektora bankowego w Polsce, wskazując m. in. na miejsce i rolę banków zorganizowanych w formie spółdzielni, specyfikę uregulowań organizacyjno-prawnych oraz ekonomiczne tło działalności spółdzielczego sektora bankowego (w ramach prowadzonych rozważań podkreślono zróżnicowanie obiektów badawczych). W rozdziale piątym opisano wnioski z przeprowadzonego badania, stanowiące uzasadnienie dalszych analiz. Rozdział szósty podporządkowany został natomiast osiągnięciu celu głównego dysertacji, tj. opracowaniu modelu zindywidualizowanego wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w bankach spółdzielczych tworzących Spółdzielczy System Ochrony SGB. Opracowanie kończy się podsumowaniem i wnioskami sformułowanymi na podstawie zrealizowanych badań.

Przyjęty cel rozprawy zdeterminował zastosowane metody i techniki badawcze. W pracy wykorzystano takie metody i techniki jak: metoda analizy i krytyki piśmiennictwa, wnioskowanie indukcyjne, wnioskowanie dedukcyjne, wnioskowanie redukcyjne, obserwacja,

metoda badania dokumentów, metoda *Ideals* (metoda „wzorująca” G. Nadlera), metoda delficka, wywiad, ankietowanie, opis statystyczny oraz regresję krokową postępującą. Przeprowadzony – w kilku etapach – proces badawczy pozwolił na osiągnięcie celu głównego i opracowanie autorskiego modelu zindywidualizowanego wyznaczania limitu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w bankach spółdzielczych tworzących Spółdzielczy System Ochrony SGB. Nadrzędnym walorem zaproponowanego modelu jest jego aplikacyjny charakter, dzięki czemu możliwe jest wykorzystanie zaproponowanego rozwiązania w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej – jako narzędzia, które służy podejmowaniu optymalnych decyzji.

Słowa kluczowe: apetyt na ryzyko, bank, ekspozycja kredytowa, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie, ryzyko koncentracji kredytowej.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Piotr Premjako". The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping initial stroke.